

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת חוה"מ סוכות דפים פח - צד

דרך ישרה תמצית הדף

✍ דף פח

*אמר לעבדו שישחוט. *בע"מ באחד מחמשה ופסח שני.

- א. מי שאמר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח 1. אם לא אמרו לו מה לשחוט, יביא טלה או גדי אע"פ שרבו רגיל באחד מהם, אם העבד שחט שנים יאכל מהראשון, וזה במלך ומלכה דדעתן קלה. 2. אם רבו אמו לו מה לשחוט והעבד שחט, הרועה יקנה לו ע"מ שאין לרבו רשות וישחט שנים ויעשה תנאי. 3. אם רבו שכח מה אמר לו, הגדי והטלה יצאו לבית השריפה ותרוייהו פטורים מלעשות פסח שני, וזמן השכחה לליק לאחד הזריקה אבל קודם לכן לא יצאו וכ"ש בתערובת עורות דניכר, ולל"ב ה"מ בתערובת עורות אבל במשנתנו דשכח רבו אפילו לפני זריקה יוצא דכלפי שמיא גליא מהניא כיון שיכול להזכר.
- ב. חמשה שנתערבו עורות פסחיהן ונמצא מום באחד מהם פטורים מלעשות פסח שני אף דאכתי חד לא נפיק, ומפרשינן מ"ט אינם יכולים לתקן ולהביא פסח שני 1. כל אחד יביא פסח שני, הוי חולין בעזרה. 2. כולם יביאו פסח אחד, הוי שלא למנויו. 3. יעשו תנאי שיהא שלמים, א"א משום חזה ושוק. 4. יביאו את החזה ושוק לכהן, אינו למנויו. 5. ימנו בכל חבורה כהן שלא עשה פסח, ממעט בזמן אכילת השלמים ומביאו לבית הפסול. 6. יביאו מותר הפסח, א"א להפרישו בתחילה. 7. יטרחו להביא מותר, א"א משום סמיכה, וכן חלוקים במתנותיהם דפסח בשפיכה ושלמים לכתחילה בזריקה.

✍ דף פט

*מינו. *ידיו יפות.

- א. המינוי על הפסח 1. האומר לבניו ששחט את הפסח על הראשון שיעלה לירושלים מי שהכניס ראשו ורובו בחלקו ומזכה את אחיו עמו, ואתי להו"א כמ"ד יש ברירה ולמסקנא דרק נתכון לזרזן במצוות. 2. ניתן להמשך שנאמר מהיות משה, וזהו לרבנן כל זמן שחי דדרשי מחיותיה ולר"ש עד שיזרק ודריש מהוייתו, אבל אפשר להמנות רק מחיים שנא' במכסת נפשות תכוסו.
- ב. בעי באחד מבני החבורה שידיו יפות, האם אומר הא קבילתן או שיכולים ליתן לו את חלקו דאדעתא דהכי לא קבלוהו. והשמועות 1. מי שמינה אחרים על חלקו רשאים ליתן לו את חלקו, ודחי דאיכא דיעות ולא ניחא להו שיהא עמהם איניש נוכראה. 2. בני החבורה אינם צריכים לאכול ליד השמש, ודחי דקבולוהו בכדי שיטרח לפניהם ולא להיפך. 3. למסקנא מוכחינן מברייתא שאפשר ליתן חלקו בין בפסח ואפילו בסיבולת דעלמא דליכא תיקוני זביחה וכמעשה דר"ה בריה דר"י עם רב פפא ורבינא, ואיכא דאמרי שהאיבעיא היתה האם בני החבורה רשאים ליחלק ופשט שבסתם אסור מהא דהותר רק בידיו יפות.

- א. הממנה אחרים על פסחו המעות חולין ולא הוי הקדש על הקדש, להו"א כריה"ג דקדשים קלים ממון בעלים ולמסקנא כרבי דפסח ממון בעלים, דדרשינן החייהו משה וזהו לת"ק כדי אכילה ולרבי כדי מקח. והלקיחה
1. עצים לצליתו שרי לכו"ע, דהוי לתקנת הפסח. 2. במצה ומרור לרבי שרי ובדעת רבנן פליגי אמוראי אם ג"כ נחלקו או דמודו דשרי כיון דהוי הכשירו דפסח. 3. ליקח חלוק או תלית לרבנן אסור ובדעת רבי פליגי אמוראי אי אסור או שרי שע"מ כן הקדישו ישראל מעות פסחיהן.
- ב. שוחטין את הפסח על טבול יום כגון זב בשביעי ושומרת יום ונדה בשמיני, ושוחטין על מחוסר כיפורים כגון זב וזבה בשמיני, ועל טמא שרץ לעולא שוחטין דחזי לערב ולרב אין שוחטין דמחוסר מעשה טבילה. והשמועות 1. איש כי יהיה טמא לנפש לרב איירי בטמא מת בשביעי שלו שנאמר שלא יכלו לעשות את הפסח ביום ההוא אבל למחרת יכול לעשות וזהו כמו טמא שרץ ש"מ שפסול מדאורייתא ולא מדרבנן משום גזירה שמא יפגע. 2. במשנתנו שוחטין על זב בשביעי שלו, לרב איירי שטבל ומהני מכיון דשמשא ממילא ערבא, ולעולא אף בלא טבל. 3. זב ראה שלש ראיות שוחטין בשמיני שלו, לרב קמ"ל אפילו שהוא מחוסר כפרה, ולעולא קמ"ל דסמכינן על הכהנים שיקריבו.

פסח צא-צב

*צרוף חבורה. *פסח יחיד ואשה. *העמידו דבריהם.

- א. את מי ניתן לצרף לחבורת הפסח 1. אונן שלא נגע במת. 2. המפקח את הגל בגל ארוך, אבל בגל עגול חייב בפסח שני כיון שמיד נטמא. 3. הנמצא בבית האסורין, בישראל שהבטיחו להוציאו, ובשל גויים אם הוא בירושלים ושייך שיביאו אליו. 4. חולה. 5. זקן. ואין שוחטים עליהם בפ"ע שמא יביאו את הפסח לידי פסול, ואם שחטו עליהם ולא אכלו פטורים מלעשות פסח שני.
- ב. לרבי יהודה אין שוחטין קרבן פסח על היחיד שנא' לא תוכל לזבוח באחד רבי יוסי שרי מאיש לפי אכלו וקרא באחד אתי לבמה, ומייתי דין אשה בפסח 1. לרבי יהודה שוחטין בראשון בפני עצמן שנאמר במכסת נפשות אבל אין עושים חבורת נשים ועבדים משום פריצותא, ובשני נעשות טפילה שנאמר חטאו ישא האיש ההוא ואהני ככל חקת הפסח לטפילה. 2. לרבי יוסי אף בשני שוחטין על האשה בפ"ע שנאמר בפסח ראשון במכסת נפשות ובשני ונכרתה הנפש, וחטאו ישא האיש אתי למעוטי קטן. 3. לר"ש בראשון עושין אותה טפילה שנאמר איש לפי אכלו ואהני במכסת נפשות, ובשני כלל לא דנתמעט מחטאו ישא האיש, וכן קאמר דפסח מצה ומרור בראשון חובה ומכאן ואילך רשות ובפסח ראשון אנשים חובה ונשים רשות.
- ג. גזירות חכמים במקום כרת דקרבן פסח 1. העמידו דבריהם: ערל נכרי שמל בערב פסח, לב"ש טובל ואוכל לערב ולב"ה הוי כפורש מן הקבר ונדחה לפסח שני וצריך הזאה שלישי ושביעי גזירה שמא הוא טמא ויתיר לעצמו בשנה הבאה, אבל ישראל שמל בער"פ לכו"ע אוכל לערב. 2. הזאה לא דוחה שבת. 3. אזמל מילה אסור להביאו בשבת דרך חצירות אף שבגלל זה נדחה מפסח. 4. לא העמידו: במשנתנו אונן לפני שנקבר המת שוחטין עליו והוא טובל ואוכל לערב פסח דהוי כרת אבל לא קדשים דהוי עשה. 5. מצורע שראה קרי והוא טבול יום מכניס את בהונותיו ע"מ שיוכל לאכול מהפסח ומדאורייתא אין בכך אפילו עשה. 6. בודקין בית הפרס של דבריהם שנחרש בו קבר ע"י שמנפח או שאם נידש ברגל עובר משא"כ לתרומה דימתין או יקיף.

הלכן עלך פרק שמיני!

פרק תשיעי – מי שהיה

א. דם הפסח שנזרק על מי שהיה בדרך רחוקה, לרב נחמן הורצה דחס עליו רחמנא ולרב ששת לא הורצה דדחוי הוי כטמא. והשמועות 1. רב נחמן מדייק ממשנתו דתנן ולא עשה משמע דיכל לעשות, ורב ששת דחהו מסיפא דשגג ונאנס אלא נכתב אגב מזיד ה"נ ברישא נכתב אגב אונן. 2. רב ששת דייק מר"ע דאמר שדרך רחוקה כמו טמא שספק בידו לעשות ואינו עושה, ור"נ דחהו דר"ע לטעמיה שסובר אין שוחטין על טמא שרץ ולכן הוי דחוי. 3. העושים פסח שני: זבים וזבות, מצורעין ומצורעות, נדות ובוועלי נדות ויולדות, שוגגין אנוסין ומזידין בטמא ודרך רחוקה, ונאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת ש"מ כר"נ שאם הקריבו עליו הורצה.

ב. חיוב כרת על פסח ראשון ופסח שני, ודרשת הפסוק וחדל לעשות ונכרתה 1. לרבי חייב על הראשון בפ"ע ועל השני בפ"ע דשני רגל בפני עצמו, וקרבן ה' לא הקריב במועדו זה בשני, חטאו ישא וזהו כרת דיליף גז"ש ממגדף דקסבר זהו מברך השם. 2. לרבי נתן חייב רק על הראשון אבל שני הוי תשלומין, ואמרינן כי לא הקריב בראשון מלשון דהא, ומגדף אינו מברך השם ויליף מהכא דהתם הוי כרת. 3. לר"ח בן עקיבא חייב על הראשון אם לא עשה השני דשני תקוני דראשון, דיליף ונכרתה אם לא הקריב את קרבן ה' במועדו והיינו בשני. ונפ"מ לנתגיר או הגדיל בין שני הפסחים, ואמרינן שאם הויד בראשון ושגג בשני חייב לרבי ולר"נ ובהויד בשני ושגג בראשון חייב רק לרבי.

סדר צד

*דרך רחוקה. *גודל היקום. *מהלך הגלגל והחמה.

א. דיני דרך רחוקה 1. לר"ע כשיעור מהמודיעים לירושלים וזהו ט"ז מילין ומחוייב רק אם יכל לעלות ברגל ולא בסוסים שנאמר בדרך, ולר"א מאסקופת העזרה דנקוד על ה' דרחוקה או שנאמר לא היה. 2. הזמן שא"א להכנס, לעולא אזלינן לפי שעת שחיטה והא דשוחטין על טמא שרץ זה משום שראוי לאכול דאין דרך רחוקה לטמא, ולרב יהודה אזלינן לפי שעת אכילה והא דאין שוחטין על טמא שרץ זה משום דרחמנא דחיה. 3. מי שלא נכנס פטור מכרת ולעומת זה ערל שלא מל חייב בכרת, משום דיש דרך רחוקה לטהור ולא לטמא או דהוי מח' תנאים אי ריחוק מקום זהו חוץ מעשייתו או חוץ לאכילתו דומיא דמעשר.

ב. לרבי גמרינן שהעולם ששת אלפי פרסה ומסברא ידעינן שעביו אלף פרסה שהרי מהלך אדם בינוני מעלות השחר עד צאה"כ עשר פרסאות שהם ארבעים מיל ומעלות השחר ועד לנץ וכן מהשקיעה עד צאה"כ איכא מהלך חמש מילין. והשמועות 1. לרבי יהודה עובי הרקיע עשירית מהיום שיש מהנץ לשקיעה מהלך ארבע מילין, תיובתא דרביא ועולא שאמרו שמעלות השחר עד הנץ איכא מהלך חמש מילין, אבל רבי יוחנן שאמר שיש ביום מהלך עשר פרסאות לא פירש כמה איכא מעלוה"ש עד לנץ, וגבי לוט שהלך מעלוה"ש ועד הנץ חמש מילין ויאיצו שאני. 2. מצרים ארבע מאות על ארבע מאות פרסה, והיא אחד מששים בכוש, בעולם, בגן, בעדן, בגהנום, ש"מ שהעולם הרבה יותר מששת אלפי פרסאות, תיובתא. 3. כל היישוב נמצא תחת כוכב אחד ואיכא טפי משש כוכבים ואנו רואים שהיישוב יותר מאלף פרסה, תיובתא. 4. כל היישוב נמצא בין מזל עגלה לעקרב והוא שעה אחת ביום מתוך י"ב שהרי רק שעה אחת החמה בראש כל אדם, תיובתא. 5. בשעה שאמר נבוכדנאצר אעלה על במתי עב אדמה לעליון השיבה לו בת קול ששנותיו שבעים שנה ומהלך כל העולם חמש מאות שנה וזה השיעור מהעולם עד לרקיע וכן ההבדל בין רקיע לרקיע ש"מ דאיכא טובא מששת אלפים פרסאות, תיובתא דרביא.

ג. מהלך גלגל הרקיע והחמה 1. לחכמי ישראל גלגל קבוע ומזלות חוזרין שלא מצינו עגלה בדרום ולחכמי אוה"ע איפכא דדילמא כמו ריחים או דלת. 2. לחכמי ישראל בלילה חמה למעלה מהרקיע ולאווה"ע למטה מהרקיע, וראיה לדבריהם מהמעיינות שביום קרים ובלילה חמים. 3. בקיץ החמה בגובה הרקיע ומעיינות צוננין, ובחורף החמה בשיפולי הרקיע ומעיינות רותחין. 4. מקום הילוך החמה: בניסן בהרים כדי לפשר את השלגין, בתמוז ביישוב לבשל הפירות, בתשרי בימים לייבש הנהרות, ובטבת במדבר כדי שלא

לייבש את הזרעים.

שאלות לחזרה ושינון

- א. מי שאמר לעבדו צא ושחוט עלי את הפסח (3)
 ב. נמצא מום באחד מחמשה קרבנות מ"ט אינם יכולים לתקן בפסח שני (6)
 ג. דף פט
- א. המינוי על הפסח (2)
 ב. האם ניתן לסלק מי שידידו יפות והשמועות (3)
 ג. דף צ
- א. הלקיחה במעות המינוי על הפסח והמח' (3)
 ב. מתי שוחטים על הטמאין והשמועות (3)
 ג. דף צא-צב
- א. את מי ניתן לצרף לחבורת הפסח (5)
 ב. המח' בשחיטת פסח על היחיד ודין אשה בפסח
- א. גזירות חכמים במקום כרת דקרבן פסח (6)
 ב. הדון!
 ג. פרק תשיעי - מי שהיה
- א. המח' בזרק על מי שהיה בדרך רחוקה והשמועות (3)
 ב. חיוב כרת על פסח ראשון ושני והדרשות (3)
 ג. דף צד
- א. דיני דרך רחוקה (3)
 ב. לרבא העולם ששת אלפי פרסה והקושיות (5)
 ג. מהלך הרקיע והחמה (4)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

ברכות עם מחודדין בפ"ך.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

סוכה

מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

וכן הלאה, כסדר ה'דף היומני'

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ך

זבחים

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות. בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. קיצור חרדים מנוקד ומסודר. קיצור אלשין רות קיצור אלשין אסתר קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~50~

המערכת

